

Kolisnyk Maryna. Grammatical Aberrations in the Language of English North-Eastern Dialect. In the article on the basis of analysis of the data from the interview archive of English north-eastern representatives «Talk of the Toon» the occurrence of grammatical aberrations in the speech of the mentioned dialect speakers was established. With regard for time intervals of the dialect functioning within the historical period of 1960–2000 years as well as gender, age, and dialect speakers' sociocultural level, the author has built the frequency rates matrix of morphological and syntactical aberrations in the English north-eastern dialect. Examples of interview fragments were provided, the ones containing typical morphological and syntactical aberrations in the speech of dialect speakers. Relative characteristics of the studied aberrations frequency as well as upon the reasons of their origin and functional tendencies in the informants' speech were given. Further development mechanism of the dialect as a part of English language was forecasted.

Key words: English north-eastern dialect, analysis, morphological and syntactical characteristics, functional prospects.

Стаття надійшла до редколегії
31.03.2014 р.

УДК 811.111'373.7

Еліна Коляда

Фразеологічні одиниці на позначення чесності й нечесності в сучасній англійській мові

У статті здійснено спробу виявити англійські фразеологічні одиниці, що позначають чесність і нечесність у сучасній англійській мові. На сучасному етапі розвитку лінгвістики антропоцентричний напрям усе частіше привертає увагу лінгвістів. Актуальність дослідження зумовлена спрямованістю сучасних мовознавчих студій на поглиблене вивчення людини як мовної особистості й носія морально-етичних якостей. Серед досліджуваних одиниць виокремлено фразеологізми, які слугують для опису чесною людиною та її поведінки, а також фразеологічні одиниці, які позначають нечесність, нечесну людину та її вчинки.

Ключові слова: фразеологічна одиниця, чесність, нечесність, моральна цінність, позначення.

Постановка наукової проблеми та її значення. Сучасний етап розвитку мовознавства характеризується спрямованістю лінгвістичних досліджень на поглиблене вивчення особливостей і функціонування фразеологізмів [1; 2; 6]. Подібно до слів фразеологізми виконують номінативну функцію – позначають предмети, ознаки, дії навколишньої дійсності [3, с. 173].

Фразеологічні одиниці (далі – ФО) сучасної англійської мови досить численні. Вони характеризуються великою різноманітністю і щодо своєї морфологічної структури, і щодо семантики, і щодо сфер та джерел формування. Але, незважаючи на цю різноманітність, потрібно відзначити той факт, що значна частина ФО поєднана однією спільною рисою, а саме їх зорієнтованістю на людину, на різноманітні сфери її діяльності або, інакше кажучи, їх антропоцентризмом.

Об'єктом нашого дослідження обрано англійські ФО на позначення чесності й нечесності.

Мета статті – виявити й систематизувати корпус цих англійських ФО. Оскільки ми трактуємо фразеологію в широкому розумінні цього слова [4, с. 148], то відносимо до фразеологізмів прислів'я, приказки й відтворювані в готовому вигляді одиниці (приповідки, афоризми, порівняння), що відповідають багатьом критеріям фразеологізмів – відтворюються в готовому вигляді, мають постійну граматичну структуру та компонентний склад, є образними.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Моральні якості особистості найяскравіше проявляються в царині спілкування, де реалізується духовний потенціал людини. Для досягнення успішної взаємодії в спілкуванні потрібні знання ролі моральних цінностей, розумне використання моральних принципів і норм. Серед ознак, які визначають цінність людини, одне з перших місць посідають її моральні якості: доброта, милосердя, чесність, скромність тощо.

Поняття «цінність» використовують у філософії та соціології для позначення об'єктів, явищ та їх властивостей, а також абстрактних ідей, які втілюють у собі узагальнені ідеали й постають завдяки

цьому як еталон належного. У сучасній філософії та етиці – це не лише суб'єктивна значущість певних явищ реальності, пов'язана із задоволенням потреб суб'єкта, у духовному відношенні цінності відроджують його самого з усіма його потребами [5, с. 4]. Обираючи певні моральні цінності, людина підтверджує свідоме ставлення до норм і принципів моралі, дієвість своїх мотивів, цілісність моральної свідомості загалом.

Мораль належить до основних сфер нормативної регуляції дій людини, таких як право, звичаї, традиції тощо, переплітається з ними й водночас істотно відрізняється від них. Вимоги моральності формуються в практиці масової поведінки, у процесі взаємного спілкування людей і відбивають життєво-практичний та історичний досвід. Моральні цінності в усіх сферах життя людини регламентуються моральними нормами й принципами. Моральні норми і принципи – це певні вимоги та заборони, що регулюють діяльність, поведінку людей, їхню взаємодію та спілкування.

Принципи моралі мають загальне соціальне значення і поширюються на всіх людей, уособлюючи те загальне, основне та первинне, що уможлиблює ці вимоги та становить ціннісний базис суспільства, відносин людей. Моральні принципи підтримують і санкціонують в узагальненій формі суспільні підвалини життя, соціальний устрій, спілкування. Вони претендують на абсолютність, не допускають винятків. Будучи узагальненими, моральні принципи відбивають соціально-історичні умови буття людини, її сутнісні потреби.

Поряд із іншими сферами життєдіяльності людини моральні принципи та норми регулюють процес спілкування людей, оскільки саме під час спілкування люди погоджують власні та суспільні інтереси. Більше того, спілкування людей має відбуватися за цими моральними принципами й нормами. Проте для індивідуального життя та поведінки людини вони є лише передумовою формування гуманістичних установок спілкування [7, с. 95]. Гуманізація спілкування – це насамперед розвиток і зростання потреби людини в такому спілкуванні. Воно передбачає здатність людини відчувати та співчувати, переживати і співпереживати, уміння розрізняти добро та зло, справедливість і несправедливість, вияв таких її якостей, як милосердя, порядність, добродійність і совість, а також морально-естетичні потреби, оцінки, смаки, ідеали, мотиви, вчинки. Тому не менше значення в процесі спілкування людей відіграють також моральні знання, здатність до раціонального осмислення моральних ситуацій та дій.

Моральні цінності добра, обов'язку, відповідальності, справедливості, честі й гідності людини, совісті тощо помітно впливають на спільну діяльність людей, на характер і ефективність спілкування. Якщо співрозмовники, наприклад, під час розв'язання конфлікту демонструють свою відповідальність за стан справи, уміння бути справедливими щодо опонента, бажають не лише собі, а й співрозмовникові добра, то є багато шансів, що вони досягнуть злагоди, а спілкування відбуватиметься на високому моральному рівні.

Чесність – одна з основних граней людських чеснот, моральна якість, що відображає одну з найважливіших вимог моральності. Вона включає правдивість, принциповість, вірність узятим зобов'язанням, суб'єктивну переконаність у правоті справи, щирість перед іншими й перед самим собою щодо тих мотивів, якими людина керується, визнання і дотримання прав інших людей на те, що їм законно належить. У значенні слова «чесний» експліковані позитивні етичні оцінні характеристики.

Для опису чесної людини вживаються такі ФО: *honest as the day is long*: *Mike would never lie to you. He's honest as the day is long* [8]; *an honest Joe* (usually said of men): *My father was an honest Joe; he believed in being truthful and trustworthy* [8]; *straight as an arrow* – someone who is as straight as an arrow is a morally upright person who is extremely honest: *You can leave the keys with Andy. He's as straight as an arrow*; *true to one's word/promise*: *True to his promise, Brian called me the next day* [8]; *keep one's word* [8]: *She always keeps her word*; *be as good as one's word*: *If Jane said she would drive you to the airport, she'll do it. She's as good as her word* [8]; *a man of his word* (a woman of her word is rarely used): *My dad said, «Be a man of your word. If you make an agreement, keep it!»* [8]; *straight with someone* – be straightforward; be honest, not hiding or distorting the truth: *During the interview, he wasn't straight with us about his job qualifications. Later, we discovered that he had lied* [8].

Чесність – це також уміння визнавати свої помилки, зізнаватися у власній неправоті, поганих намірах тощо. Ми виокремили такі ФО, які позначають цей вид чесності: *come clean*: *I finally came clean to Laura and told her that I was the one who sent her the love letter* [8]; *'fess up* (a slang version of confess): *Come on, 'fess up. You arranged this party for me, didn't you?* [8]. Для того, щоб змусити

людину сказати правду, використовують такі ФО, як *Let's hear it!, Out with it!* Наприклад: *Come on, out with it! I want to know the truth!* [9, с. 269].

Як каже англійське прислів'я, *Honesty is the best policy* (Чесність – найкраща політика). Чесна людина відверто висловлюється, не спотворює, не прикрашає і не приховує правди. Наведені нижче ФО позначають правдивість висловлювання: *tell the truth* – to not lie: *Tell the truth! How did the window get broken?* [8]; *speak the truth* – to express a universal truth; say what is true in one's heart: *You spoke the truth when you said that no one succeeds without the help of others* [8]; *call a spade a spade* – a person who calls a spade a spade speaks openly and truthfully about something, especially difficult matters: *What I like about the new manager is that he calls a spade a spade – it makes things so much easier for everyone*; *tell it like it is* – to be frank and straightforward; to speak the truth, not hide the truth, no matter how unpleasant the truth may be: *The management should tell it like it is. This company is in serious financial trouble* [8]; *lay it on the line* – to be straightforward about a problem or serious matter, no matter how unpleasant the truth may be; implies that what is being said is important or has serious implications: *His doctor laid it on the line: «Quit drinking or you'll die.»* [8]; *level with someone* – to be straightforward or frank about a problem or serious matter, no matter how unpleasant the truth may be; implies that in the past the truth has not always been told: *Let me level with you: I haven't always been the best boyfriend* [8]. Правда або правдомовність – це чеснота, яка полягає в тому, щоб виявити себе правдивим у власних учинках і говорити правду у своїх словах, остерегаючись двоєдушності, вдавання і лицемірства.

Принцип чесності накладає на людей обов'язок бути відвертими та чесними в професійних і ділових стосунках. Для позначення чесності й відкритості в ділових стосунках використовуються такі ФО: *above board* – completely open and honest; not at all secretive (said most often of business transactions): *I like dealing with her company, everything is very above board* [8]; *out in the open* – open and honest representation of something; nothing hidden or secretive (often said of business dealings and personal relationships): *He wasn't out in the open about the extra costs, so we voided the contract* [8]; *on the level* – honest and ethical (most often said of organizations, businesses, and their dealings and operations; truthful no matter how unpleasant the truth may be): *This charity organization is definitely on the level, and their monies go directly to the recipients* [8]; *on the up and up* – legal and ethical: *Never buy things from a phone solicitor. Their business may not be on the up and up* [8]; *pull no punches* – to be honest, typically about unpleasant facts: *I voted for her for senator, because she pulls no punches. You know exactly what she supports and stands for* [8]; *lay (or put) one's cards on the table* – to expose one's true motives or intentions; to be completely open and honest, typically after a period of not being completely open: *I'm going to lay my cards on the table. I want to buy the cheapest car you sell* [8].

Протилежністю чесності є нечесність, обман, брехня, лицемірство. Різні види брехні й обману позначають ФО, які наведені нижче: *(little) white lie* – a lie told to avoid hurting someone: *I had to tell a little white lie when she asked if I liked her painting. Actually I don't like it, but I wouldn't hurt her feelings by saying so* [8]; *bare-faced lie* – a bold, shameless lie: *Saying that he supports education was a bare-faced lie. Everyone knows that he voted to cut school funds* [8]; *vicious lie* – a lie intended to injure someone: *The tabloid was sued for printing vicious lies about my favourite actress* [8]; *pack of lies* – a lot of lies: *He says his book is the true account, but some people say it's just a pack of lies* [8]; *hidden agenda* – hidden motives or interests; typically, more selfish or self-serving motives than those publicly acknowledged: *We have no hidden agenda. Our intentions are simply to help build the community* [8]; *a cock and bull story* – an unbelievable tale intended to deceive: *I asked him about his job and he gave me some cock and bull story about being so rich he didn't need to work* [9, с. 60]; *a fish tale (or story)* – an exaggerated or false story; *a tall story/tale* (usually said of legends, but also can be said of any unbelievable story): *There were many tall tales told later about the events of that day* [9, с. 392].

Ошуканців описують такі ФО: *a fast talker* – a person who can talk very quickly and easily, but who cannot always be trusted: *The salesman was a real fast talker, and somehow managed to convince me to buy the most expensive model!* [9, с. 115]; *a double talker* – a person who speaks deceptively, speaks in a confusing way to hide the truth: *Many people feel that politicians are double talkers* [8]; *lower than a snake's belly* – to say that someone is lower than a snake's belly means that they are bad, dishonest or have very low moral standards: *Anyone who is capable of taking advantage of young vulnerable children is lower than a snake's belly.*

Неправдивість мовлення та її наслідки також широко представлені в англійській фразеосистемі: *stretch (or bend) the truth*: *Sometimes she stretches the truth a little when she talks about the accomplishments of her children* [8]; *make something up*: *He didn't have a good excuse for missing work, so he made up a story about his car breaking down* [8]; *feed (or hand) someone a line*: *He was trying to feed me a line about why he was so late, but I didn't believe him* [8]; *speak falsely*: *If you speak falsely about him in public, he could sue you in court for slander* [8]; *lie through one's teeth*: *He was lying through his teeth about his education and background. In truth, he never finished high school* [8]; *sell someone down the river* – to betray someone: *He was really sold down the river when the company laid him off right before his retirement. They made it impossible for him to collect a pension* [8]; *rip someone off* – to steal from or cheat someone: *Don't buy anything from that used electronics dealer. He'll rip you off with his products that look good, but they break down after you buy them* [8]. Ця ФО також може вживатися в пасивному стані, як і такі ФО, як *be snowed, be had, be taken*. Наприклад: *be ripped off* – to be deceived, typically in the sense of not getting a fair price for something: *Hey, this stereo I bought at the yard sale doesn't work. I've been ripped off* [8]; *be snowed* – to be fooled or deceived: *We were really snowed by that insurance representative. The policy does not cover many of the things he said it would!* [8]; *be had* – to be fooled, tricked, or cheated in financial dealings: *Dave was had by his own financial manager, who lied about his accounts and stole money from him* [8]; *be taken* – to be tricked and cheated, especially in financial dealings: *We've been taken! We paid for the roof repair, and now the workers have disappeared without finishing the job* [8].

Висновки й перспективи подальших досліджень. Отже, виділені нами ФО позначають чесність як моральну цінність і її антипод – нечесність. Проведене дослідження не вичерпує порушеної проблематики, перспективи щодо подальших розвідок убачаємо в залученні ширшої бази джерельних матеріалів, що дасть змогу систематизувати й описати структурно-семантичні особливості цих ФО.

Джерела та ітература

1. Басок В. А. Структура й семантика фразеологізмів з компонентом «голова» у німецькій і англійській мовах / В. А. Басок // Наук. вісн. Східноєвроп. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. Філологічні науки. – 2013. – № 17 (266). – С. 228–233.
2. Гончар К. Л. Фразеологічні одиниці сучасної англійської мови на позначення вихваляння / К. Л. Гончар // Наук. вісн. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. – № 9. Філологічні науки. – 2010. – С. 376–378.
3. Дорошенко С. І. Загальне мовознавство : навч. посіб. / С. І. Дорошенко. – К. : Центр навч. л-ри, 2006. – 288 с.
4. Кочерган М. П. Загальне мовознавство : підруч. для студ. філол. спец. вищ. закладів освіти / М. П. Кочерган. – К. : Вид. центр «Академія», 1999. – 288 с.
5. Малахов В. А. Етика: курс лекцій : навч. посіб. / В. А. Малахов. – К. : Либідь, 1996. – 304 с.
6. Рогач О. О. Структурно-семантичні особливості фразеологізмів з етнонімами (на матеріалі української, російської, польської, англійської, французької мов) : монографія / О. О. Рогач. – Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2010. – 236 с.
7. Шеломенцев В. Н. Этикет и культура общения : учеб. пособие / В. Н. Шеломенцев. – Киев : Обериг, 1995. – 352 с.
8. Brenner G. Webster's New World American Idioms Handbook [Electronic resource] / G. Brenner. – Indianapolis, IN: Wiley Publishing, Inc., 2003. – Mode of Access : <http://books.google.ru>
9. Oxford Idioms Dictionary for Learners of English. – Oxford : Oxford University Press, 2003. – 458 p.

Коляда Элина. Фразеологические единицы, обозначающие честность и нечестность в современном английском языке. В статье сделана попытка обнаружить английские фразеологические единицы, обозначающие честность и нечестность. Фразеологизмы – группы слов с фиксированным лексическим составом и грамматической структурой. На современном этапе развития лингвистики антропоцентрический подход все больше привлекает к себе внимание лингвистов. Честность рассматривается как интегральная характеристика человеческих добродетелей, характеризующая нравственную составляющую во взаимоотношениях человека с другими людьми. Она проявляется во всех видах человеческой жизнедеятельности, в том числе и профессиональной. Честность является одной из практических добродетелей человека. Честным называют совестливого, правдивого, добросовестного и верного человека. Честность также несовместима с воровством, мошенничеством. Нечестность как качество личности – склонность не отличаться честностью, порядочностью. Нечестность может иметь огромное многообразие своих проявлений – от обмана и лицемерия до сознательного предательства.

Ключевые слова: фразеологическая единица, честность, нечестность, нравственная ценность, обозначение.

Koliada Elina. Phraseological Units Denoting Honesty and Dishonesty in Modern English. The article is an attempt to reveal English phraseological units denoting honesty and dishonesty in Modern English. Phraseological units are word groups with a fixed lexical composition and grammatical structure. At the present stage of development of linguistics anthropocentric trend is increasingly attracting the attention of linguists. Honesty is regarded as a facet of moral character, it connotes positive and virtuous attributes such as integrity, truthfulness, and straightforwardness, including straightforwardness of conduct, along with the absence of lying, cheating, theft, etc. Furthermore, honesty means being trustworthy, loyal, fair, and sincere. Dishonesty is to act without honesty. A dishonest person is one who can't be trusted or does not tell the truth. A person may be dishonest or deceptive in a number of ways: by lying, hiding or distorting the truth, cheating in business, love, or other areas of life. One type of dishonesty is duplicity (having 2 sides; being deceptive or hypocritical).

Key words: phraseological unit, honesty, dishonesty, moral value, denotation.

Стаття надійшла до редколегії
15.04.2014 р.

УДК 81'42:801.661=133.1

Марина Костюк

Функції і види повторів у творах французьких поетів

У статті всебічно проаналізовано функції повторів у поезії французьких поетів кінця XIX ст. Виділено два основних види повторів – звукові та синтаксичні. Серед звукових повторів проаналізовано евфонічні й метричні повтори. У статті з'ясовано основні функції та ознаки синтаксичних повторів. Кожна функція повторів проілюстрована яскравим прикладом із французької поезії кінця XIX ст.

Ключові слова: повтор, евфонія, рима, алітерація, асонанс, ритм.

Постановка наукової проблеми та її значення. Актуальність статті зумовлена інтересом дослідників до стилістичних особливостей французької поезії кінця XIX ст.

Мета статті – проаналізувати функцію повторів у творах французьких поетів. **Об'єкт** статті – види повторів у творах французьких поетів; **предмет** – основні функції звукових та синтаксичних повторів у поезії. **Матеріалом** статті слугувала поезія французьких поетів кінця XIX ст. **Наукова новизна** розвідки полягає в класифікації основних видів і функцій повторів у французькій поезії.

Для надання особливого звучання віршам французькі поети кінця XIX ст. використовували різні стилістичні прийоми, такі як, наприклад, тропи та фігури, вдавалися до новаторських синтаксичних прийомів, графічних особливостей тощо. Однак важливою рисою французької поезії є неординарне використання повторів, які надають поезії певну поетичну форму, незвичайний пісенний ритм, а також впливають на зміст поетичного твору.

Звукові повтори – дуже важлива прикмета, яка відрізняє поезію від прози. Розрізняють евфонічні (рима, алітерація, рефрен, асонанс, дисонанс, анафора, епіфора, параномазія, паралельні конструкції) і метричні (стопа та її кратні повтори і строфа) повтори [1, с. 286].

Наведемо особливості вживання повторів із французької поезії кінця XIX ст. У вірші французького поета Е. де Реньє простежуємо гармонійне поєднання схожого звучання (евфонію) трьох різних за значенням слів, що призводить до насиченого й мелодійного звучання рядка. Цікаво, що в середині кожного з трьох слів можна простежити какофонію:

En mes bras, constante et cependant contrainte (H. de Régnier. Lorsque...).

Іноді деякі стилістичні прийоми вимагають використання лексичних повторів. Так, наприклад, порівняння бажань жінки з бажаннями німфи зумовило використання повтору лексеми *plaisir*. Незважаючи на те, що цей повтор є тавтологією, поезія досить мелодична і гармонійна: *Le plaisir de la Nymphe est au plaisir de la Femme* (ibid.).

«*De la musique avant toute chose*» – це порада молодим поетам, яку висунув відомий французький поет П. Верлен у славнозвісному вірші «*L'art poétique*», один із найважливіших критеріїв